

วาทกรรมผิวเมียในวรรณกรรม เพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพล ต่อสังคมไทย

สันติ ทิพนา* และ ราตรี ทิพนา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

santithippana@gmail.com, ratree.thippana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนมีความสนใจวิเคราะห์วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างความหมายในวาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารและจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของวาทกรรม พบว่า 1) มิติทางด้านสังคมคือ การไปแอบรักผัวหรือเมียชาวบ้าน การยอมเป็นผัวสำรอง เมียสำรอง เกิดวาทกรรมที่สังคมยอมรับ 2) มิติทางด้านวัฒนธรรมประเพณีเกิดวาทกรรมที่ทำให้การที่ผู้หญิงคนหนึ่งอาศัยอยู่กับผู้ชายคนหนึ่งที่ยังไม่ได้แต่งงานเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ผู้ชายแอบมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่เมียของตน ความกล้าของผู้หญิงสมัยใหม่ที่แสดงออกอย่างเปิดเผยและไม่ซีดจางอีกต่อไป 3) มิติด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีเพลงจำนวนไม่น้อยที่กล่าวถึงการใช้ชีวิตครอบครัวหรือระหว่างผัวเมีย เมื่อแต่งงานกันได้สักระยะ ผัวและเมียก็เริ่มแสดงตัวตนของตนเองออกมา เช่น ผัวก็ไม่ค่อยกลับบ้าน ตีมสุรา เทียวกลางคืน เมียก็ไม่แต่งตัว รูปร่างอ้วน และขี้บ่น ในที่สุดทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทนำไปสู่การหย่าร้าง ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย

คำสำคัญ : วาทกรรม ผัวเมีย เพลงลูกทุ่งอีสาน สังคมไทย

ABSTRACT

This article is interested in analyzing spouses discourse in Isan folk songs that influence Thai society. The purpose is to analyze the meaning of spouses discourse in folk music literature by means of qualitative research. By storing information from documents and from the

internet to analyze the composition of the discourse, and found that: 1) Social dimension. To secretly love other people's husband or wife, or to surrender to be an alternate wife, is an acceptable social discourse. 2) Cultural dimension. The discourse that makes a woman living with a man unmarried is more acceptable. Men secretly have relationships with women other than their wives. The courage of modern women is openly expressed and no longer limit. 3) Economic dimension shows that there are a number of songs that mention family life or relationship between spouses. When married for a while, husband and wife started expressing themselves, for example, they do not return home, go out to drink at night, the wife does not dress up, gets fat, always complains, which eventually cause a controversy that leads to divorce and causes family problems, social problems, economic problems, and many other problems.

Keywords : discourse, spouses, northeastern music, Thai society

บทนำ

เพลงไทยนั้นนับว่ามีวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนาน นับตั้งแต่เพลงพื้นบ้านเรื่อยมาถึงเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเพลงดังกล่าวต่างมีเนื้อหาสาระและท่วงทำนองที่แตกต่างกันตามช่วงเวลา สภาพความเป็นอยู่ในสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา วัฒนธรรมประเพณี และสิ่งแวดล้อม

สันติ ทิพนา (2560 น. 1) กล่าวว่า เพลงเป็นอีกหนึ่งมนต์เสน่ห์ของวรรณกรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อสังคมของมนุษย์ เพราะสามารถเข้าถึงจิตใจของผู้คนได้อย่างกว้างขวาง กอปรกับมีส่วนช่วยในกระบวนการขัดเกลาจิตใจของคนเรา หรือทำให้บุคคลคล้อยตามได้ อันเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ต่อการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างมาก สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม อิทธิพลของเพลงมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมอย่างแยกกันไม่ออก เราจะเห็นว่าบางครั้งเพลงก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งผ่องคลาย สนุกสนาน ฮึกเหิม คล้อยตาม ชักชวน จูงใจ ปลุกใจ เร้าใจ หรือแม้แต่ความรู้สึกอาลัยเศร้าสร้อยได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นแนวเพลงในรูปแบบลูกกรุง สตริง ป๊อปรีก และเพลงลูกทุ่ง

ในยุคปัจจุบันนักประพันธ์เพลงรุ่นใหม่ได้นำเอาความเป็นจริงที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ฟังมากล่าวถึงในเพลงมากขึ้น ทำให้เนื้อหาเพลงลูกทุ่งที่ผลิตออกมาใหม่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (อรรณพ ชมดง และอรรถัย เพี้ยยุระ, 2557, น. 89)

ปวิธรัตน์ จันสกล (2554) ได้ศึกษาเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในปัจจุบัน ผลจากการวิจัยปรากฏว่า เนื้อหาของเพลงมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสนองต่อความต้องการของการลงทุนทางด้านธุรกิจมากยิ่งขึ้น จากเพลงสมัยก่อนที่มีเนื้อหาพูดถึงชีวิตของชาวนาชนบท กล่าวถึงความรัก ความจริงใจของหนุ่มสาว การเป็นแม่ศรีเรือน

ความรักที่ซื่อสัตย์ของสามีภรรยา เปลี่ยนเป็นวิถีชีวิตของสาวงามจากบ้านนอกที่เข้ามาใช้ชีวิตหลงระเริงในเมืองใหญ่ ชีวิตชาวชนบทที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในเมืองใหญ่ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดและเท่าเทียมกับคนอื่นในสังคมใหม่ จากชีวิตที่เรียบง่ายในชนบทกลายเป็นหนุ่มสาวสมัยใหม่สวดยุคของทุนนิยมเข้าสู่ระบบการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากแบบเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมแทน และถึงแม้เรื่องราวหลักๆ ของเพลงยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง แต่ความรักความสัมพันธ์ได้แปรเปลี่ยนจากผู้หญิงที่ยึดมั่นในความรัก ยึดมั่นในค่านิยมแบบผัวเดียวเมียเดียว เปลี่ยนเป็นผู้หญิงที่ไม่สนใจสังคมมีอิสระในการเลือกคู่ครองมากขึ้น รวมทั้งการมีบทบาททางสังคมตามยุคตามสมัย และความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนในเนื้อหาของเพลงคือ การกล่าวถึงการให้ความสำคัญกับสิทธิของมนุษยชน สิทธิของสตรี และยังมีเนื้อหาที่กล่าวถึงสิทธิในการแสดงออกทางเพศมากยิ่งขึ้นด้วย

นอกจากนี้เพลงลูกทุ่งยังมีความสัมพันธ์กับคนในชนบทท้องถิ่นต่างๆ มากกว่าคนในเมืองกรุง จึงปรากฏการใช้คำสำนวนภาษาถิ่นและสำเนียงถิ่นในเพลงลูกทุ่งมากพอสมควร เช่น ศัพท์ท้องถิ่น และสำเนียงทางภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน (จินตนา ดำรงเลิศ, 2533, น. 81)

เพลงลูกทุ่งอีสานมีพัฒนาการมาจาก “รำโทน” สำหรับเพลงลูกทุ่งอีสาน หมายถึงเพลงที่ใช้คำร้องเป็นภาษาอีสานอยู่ในตัวบทเพลงลูกทุ่ง สอดคล้องกับที่จินดา แก่นสมบัติ (2559, น. 166) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งอีสานได้มีพัฒนาการทางวัฒนธรรมไทยมาอย่างต่อเนื่อง มีเนื้อหาเพลงที่ฟังง่าย จำง่าย ผู้ฟังฟังไม่กี่ครั้งก็สามารถร้องตามได้

ในขณะเดียวกัน เพลงลูกทุ่งนับว่ามีลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ มีทั้งความเรียบง่ายและความงดงามละเอียดละไม เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่ในเพลงลูกทุ่งเป็นเรื่องราวชีวิตของชาวชนบทหรือคนทั่วไปในสังคม เหตุการณ์ที่นำเสนอเป็นสภาพการณ์ที่ดำเนินไปเป็นปกติทุกวัน ดังนั้นภาษาที่เลือกใช้จึงเป็นภาษาง่ายๆ ไม่ซับซ้อน สื่อความชัดเจน หากแต่ผู้ประพันธ์มักมีกลวิธีในการนำคำเรียบง่ายเหล่านั้นมาเรียบเรียงเพื่อสื่ออารมณ์ สะท้อนใจและสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟัง เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม ด้วยเหตุนี้ การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งจึงมีความหลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงตามความนิยมของแต่ละยุคสมัย

เพลงลูกทุ่งมีการสนับสนุนให้เผยแพร่ผ่านทางสื่อมวลชน ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อที่วางจำหน่ายต่างๆ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง วีซีดี วีซีดี รวมทั้งมีการนำเพลงลูกทุ่งไปประกอบกับสื่ออื่นๆ อีกมากมาย เช่น การใช้เพลงไปประกอบการทำภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์เฉพาะกิจเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งหลายฉบับ อีกทั้งมีเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องราวของเพลงลูกทุ่งผ่านทางอินเทอร์เน็ตด้วย จึงส่งผลให้เพลงลูกทุ่งสามารถเผยแพร่ออกไปสู่ชุมชนได้อย่างกว้างไกลโดยใช้เวลาอันรวดเร็ว และแสดงให้เห็นถึงความนิยมเพลงลูกทุ่งของประชาชนที่มีแนวโน้มที่สูงขึ้น (สันติ ทิพนาวา, 2560, น. 11)

เพลงลูกทุ่งอีสานนับว่าอยู่ในประเภทของเพลงลูกทุ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นผลมาจากการปรับปรุงเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นเมืองให้มีลักษณะคล้ายตามการแพร่ของวัฒนธรรม แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีลักษณะเดิมไว้ด้วย เพลงลูกทุ่งอีสานไม่เพียงแต่เป็นผลผลิตของบุคคลจากสังคมท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังได้รับความนิยอย่างกว้างขวางในท้องถิ่นอีสานไปจนถึงท้องถิ่นอื่นๆ เนื้อหาและส่วนประกอบของเพลงก่อให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวอีสานได้อย่างลึกซึ้ง

ในทำนองเดียวกัน เพลงลูกทุ่งอีสาน คือเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตอีสาน สภาพสังคม อุดมคติ และวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่งอีสาน เพลงลูกทุ่งอีสานมีความสัมพันธ์กับคนไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับอย่างมากในกลุ่มคนไทยในชนบท เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนถึงสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีไทย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เพลงลูกทุ่งอีสานเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไทย เพลงลูกทุ่งอีสานสามารถมองได้จากภาษาที่ใช้ในคำร้อง เพลงลูกทุ่งใช้ภาษาท้องถิ่นอีสาน ปะปนภาษาภาคกลาง และสำเนียงการเอื้อนเสียง ลีลา สำเนียง แม้ว่าจะใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลงเพลงลูกทุ่งอีสาน แต่สำเนียงก็จะปรากฏออกมาเป็นทำนองพื้นบ้านอีสาน จะเห็นได้ว่าเพลงลูกทุ่งอีสานถือเป็นเพลงลูกทุ่งอย่างหนึ่งที่มีการใช้ภาษารวมถึงบอกเล่าสภาพสังคมความเป็นอยู่ รวมทั้งเรื่องราวต่างๆ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานได้อย่างชัดเจน และสามารถเข้าถึงความเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ทำให้เป็นที่นิยมจากคนฟัง ไม่ว่าจะเป็นคนในภูมิภาคเดียวกันหรือคนนอกภูมิภาคก็ตาม

เพลงลูกทุ่งอีสานในปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป มีการสนับสนุนให้เผยแพร่เพลงลูกทุ่งอีสานผ่านทางสื่อมวลชนทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อที่วางจำหน่ายต่างๆ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง วิดีโอ และวีซีดี รวมทั้งมีการนำเพลงลูกทุ่งอีสานไปประกอบกับสื่ออื่นๆ อีกมากมาย เช่น การใช้เพลงลูกทุ่งอีสานไปประกอบการทำภาพยนตร์ และใช้เพลงลูกทุ่งอีสานเป็นเพลงประกอบละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์เฉพาะกิจเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งอีสานหลายฉบับ อีกทั้งมีเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องราวของเพลงลูกทุ่งอีสานผ่านทางอินเทอร์เน็ตด้วย จึงส่งผลให้เพลงลูกทุ่งอีสานสามารถเผยแพร่ออกไปสู่ชุมชนได้อย่างกว้างไกลโดยใช้เวลาอันรวดเร็ว และแสดงให้เห็นถึงความนิยมเพลงลูกทุ่งอีสานของประชาชนที่มีแนวโน้มที่สูงขึ้น

วาทกรรมเป็นมากกว่าเรื่องราวของภาษาหรือคำพูด แต่มีภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practices) ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ด้วย ดังที่มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) (อ้างใน ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545, น. 21-32) กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า วาทกรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้อง ในช่วงเวลาหนึ่ง (ภายใต้กฎเกณฑ์และตรรกะชุดหนึ่ง) กับสิ่งที่ถูกพูดอย่างแท้จริง สนามของวาทกรรมในขณะใดขณะหนึ่งก็คือกฎเกณฑ์ว่าด้วยความแตกต่างนี้ ฉะนั้นวาทกรรมจึงสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นมาภายใต้กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนชุดหนึ่ง กฎเกณฑ์นี้จะเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือการเลื่อนหายไปของสรรพสิ่ง

นั่นคือควบคู่ไปกับสรรพสิ่งต่างๆ ที่สังคมสร้างขึ้น ยังมีการสร้างและการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ถูกพูดถึงโดยวาทกรรมอีกด้วย ภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญในวาทกรรม เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ถูกใช้ในการกำหนด เพื่อให้ความสำคัญ และสร้างความสำคัญของสิ่งต่างๆ โยงใยให้เห็นความสัมพันธ์ของผู้คนที่หลากหลายในสังคม ก่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ได้

ผู้เขียนจึงมีความสนใจวิเคราะห์วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย เพื่อวิเคราะห์การสร้างความหมายในวาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งในด้านมิติทางสังคม มิติวัฒนธรรม ประเพณี และมิติทางเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้เขียนได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างความหมายในวาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารและจากเว็บไซต์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ห้วงประกอบของวาทกรรม ผู้เขียนวิเคราะห์วาทกรรมโดยอาศัยแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์ (Discourse Analysis) ตามแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) มาเป็นแนวทางในการอธิบาย เพื่อจะทำให้เราเห็นถึงฐานะการเป็นวาทกรรม (Discursivity) ในเรื่องการวิเคราะห์ตัวบทเพลงลูกทุ่งอีสาน (Text) จำนวน 10 เพลง คือ

1. เพลง ผัวเก่า, ศิลปิน ศรี สินชัย
2. เพลง เมียเก่า, ศิลปิน ดอกอ้อ ทุ่งทอง
3. เพลง เอาผัวไปเทิร์น, ศิลปิน ลำยอง หนองหินห่าว
4. เพลง เมียหลวงทวงสิทธิ์, ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม
5. เพลง เอาผัวไปเผา, ศิลปิน เรณู ภูไท
6. เพลง ผัวสำรอง, ศิลปิน ไทยไทย หัวใจศิลป์
7. เพลง เมียสำรอง, ศิลปิน บัวผัน ทังโส
8. เพลง ผัวไผ่, ศิลปิน แพรพรวรา แสงทอง
9. เพลง เมียบ่ได้แต่ง, ศิลปิน ศิริพร อำไพพงษ์
10. เพลง น้องมีผัวแล้ว, ศิลปิน ดอกอ้อ ทุ่งทอง

การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ รวบรวมบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงผัวๆ เมียๆ บรรทัดฐานทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม การใช้ชีวิตคู่ระหว่างผัวเมีย จากนั้นกรังเพลงลูกทุ่งอีสานจำนวน 9 คน โดยรวบรวมเพลงลูกทุ่งอีสานจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่กำลังเป็นกระแสสังคม และได้รับความนิยมจากประชาชนในปัจจุบัน ผู้เขียนได้ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรมเพลงจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ แล้วนำความรู้ที่ได้มาสรุปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์คือมิติทางสังคม หมายถึง สิ่งที่สังคมให้การยอมรับและไม่ยอมรับในการปฏิบัติตนของการเป็นผัวเมีย มิติทางวัฒนธรรมประเพณี หมายถึงสิ่งที่กระทำลงไปแล้วผิดวัฒนธรรมประเพณีไทย และมิติทางเศรษฐกิจ หมายถึงปัญหาระหว่างผัวเมียเกิดจากปัญหาในครอบครัว เช่น ผัวดื่มเหล้า ไม่ทำงาน เมื่อไม่ทำงานก็ไม่มีเงิน จึงเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว

วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านสังคม

จากการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมหลักให้กลายเป็นสิ่งชายขอบที่ได้รับการยอมรับในการที่จะนำมาเป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติ และถูกลดคุณค่าแก่พฤติกรรมนั้นๆ ว่าเป็นสิ่งที่ด้อยค่าหรือไม่คู่ควรแก่การยอมรับในการประพฤติปฏิบัติดังกล่าว วาทกรรมที่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น และกำลังแพร่กระจายไปยังสังคมในวงกว้าง จากบทเพลงผัวเก่า ศิลปิน ศรี สินชัย ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

“หมื่นเหตุผลที่เดินจากมา เลียน้ำตาวันก้าวจากไป
อยากบอกว่าได้ตั้งใจ ลิ้มลิปาก
หากว่าบุญของอ้ายยังมี หากชาตินี้ได้พบพ้อหน้า
อยากกระซิบข้างหูเจ้าว่า อ้ายยังคือเก่า
ผัวเก่าคนนี้นั้น ทุกวันยังคิดถึงอดเจ้า
ยังคือเก่า บ่ทันมีไผ ผัวเก่าคนนี้นั้นหา
ยังอยากหวนมาเคียงใกล้
ขอโทษอีหลีที่ผิดพลาดไป ให้มีน้ำตา”
(ผัวเก่า: ศิลปิน ศรี สินชัย)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เพลงลูกทุ่งอีสานที่นำเสนอปัญหาครอบครัวหนึ่งซึ่งประกอบด้วยผัวเมียคู่หนึ่ง อยู่กินกันฉันผัวเมีย ต่อมาก็เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมามากมายจนไม่สามารถจะอยู่ใช้ชีวิตร่วมกันได้ จึงต้องเลิกรา แยกทาง หรือหย่าร้างกันไป เมื่อวันเวลาผ่านไปผัวยังรักเมียคนเดิม และอยากกลับไปใช้ชีวิตกับเมียอีก ขอโทษที่ทำผิดพลาดลงไป และยังคงคิดถึงเมียเก่าของตนเองถึงเวลาจะผ่านไปมากแค่ไหนก็ตาม หรือหากชาติหน้ามีจริงขอให้ได้เจอผู้หญิงคนนี้อีก และยังรักเมียเหมือนเดิม

บทเพลงผัวสารอง ของศิลปิน ไหมไทย หัวใจศิลป์ เป็นอีกบทเพลงหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมหลักให้กลายเป็นสิ่งขายขบที่ได้รับการยอมรับในการที่จะนำมาเป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

“ฮู้ดีว่า อ้ายมีค่าแค่ผัวสารอง
ยอมรับตำแหน่งผัวมือสอง เข้าชิงยามน้องปวดใจ
เจ็บจากเขาคอนั่น อ้ายจั่งมีค่า ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร
จั่งได้อ้ายกะทนได้ ทั้งหัวใจอ้ายยอมทุกอย่าง”
(ผัวสารอง: ศิลปิน ไหมไทย หัวใจศิลป์)

บทเพลงดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เพลงดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงวาทกรรมที่ยอมรับจากสังคมโดยผู้ขายคนหนึ่งแอบรักผู้หญิงที่มีผัวแล้วก็ตาม ยอมรับที่จะเป็นผัวสารองของเธอ และทำทุกทางเพื่อให้ผู้หญิงคนนี้มีความสุข แม้ตัวเองจะเป็นผัวสารอง เป็นกิ๊ก หรือเป็นชู้ สอดคล้องกับแนวคิดของธาวิต สุขพานิช (2544) กล่าวถึงการมีชู้ว่าเป็นเรื่องเสียหายร้ายแรง ไม่ว่าในสังคมไหนๆ จะเป็นจีน ไทย แวก หรือฝรั่ง ก็ถือเป็นเรื่องใหญ่คล้ายๆ กันทั้งนั้น อย่างกรณีประธานาธิบดีคลินตันแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา หรือผู้ว่าการมลรัฐแคลิฟอร์เนีย อาร์โนลด์ ชวาร์เซเนกเกอร์ พระเอกดารากาพยนตร์เรื่องคนเหล็กที่โด่งดังในอดีต ที่มีข่าวเรื่องกิ๊กหรือชู้ล่าสุดเมื่อไม่นานมานี้ สิ่งสะท้อนความแตกต่างจึงอยู่ที่ว่า ใครคือจำเลยผู้ก่อให้เกิดความเสียหายกับใครเป็นโจทก์ ผู้ได้รับความเสียหายย่อมคิดหนัก ซึ่งตุลาการของไทยอยู่มาก แต่จะต่างกันสาระแก่นสารอย่างสิ้นเชิง เพราะคำว่า “ชู้” ในภาษาไทยเรานั้นครอบคลุมกว้างขวางกว่าการ “ผิดลูกผิดเมีย” แบบฝรั่งจีน หรือแวก โดยจะรวมถึงการ “ผิดพ่อผิดแม่” และ “ผิดประเวณี” ด้วย ส่วนการมีชู้แบบ “นอกใจ” กันจะมีความผิดทั้งหญิงและชาย ในสังคมไทยเดิมที่ยอมให้ชายมีหลายเมีย การที่ชาย “นอกใจ” เมียเดิมนั้นมิใช่การไปมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นอีก สอดคล้องกับบทเพลงเมียสารอง ศิลปิน บัวผัน ทังโส ที่มีเนื้อหากล่าวถึงวาทกรรมที่สังคมยังไม่ให้การยอมรับการเป็นเมียสารอง ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

“ฮู้ดีว่า น้องมีค่าแค่ตัวสารอง
ยอมรับตำแหน่งเมียมือสอง หื้อชินแม่ต้องปวดใจ
เจ็บจากเขาคอนั่น ให้จักมีค่าไม่เป็นไร ไม่เป็นไร
จั่งได้น้องกะทนได้ ทั้งหัวใจน้องยอมทุกอย่าง
หากมือใดที่เขาบ่ฮัก น้องอยากให้อ้ายฮู้ว่า
น้องลิซิบน้ำตาให้อ้าย ถึงตอนนี้อ้ายยังมีเขา กะสิบเว้าให้เขาแคลงใจ
ขออยู่เป็นเมียของอ้าย ในใจเสมอ หากมือใด อ้ายมีน้ำตา
ให้อ้ายฮู้ว่า น้องลิซิบน้ำตาแทนเธอ”
(เมียสารอง: ศิลปิน บัวผัน ทังโส)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นการสะท้อนภาพหญิงสมัยใหม่ที่มีความใจกล้าที่จะกระทำในสิ่งที่ผิดจารีตประเพณีมากขึ้น โดยแม้จะเป็นแค่เมียสำรองก็ยอมจำทนและอดทนได้ แม้จะถูกสังคมประณามก็ตาม เป็นการนอกใจตัวเอง และยังเป็นขู่ทางใจ สอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพร เดชฉินกุล (2548) กล่าวว่า คำว่าชู้ หรือการมีชู้ ในอดีตถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรง ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสังคมใด เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การมีชู้เป็นพฤติกรรมของทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ถ้าจะถือเป็นความผิด ความผิดก็ควรจะตกอยู่กับทั้งสองฝ่าย อย่างไรก็ตาม ในอดีตสังคมไทยยอมรับการที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคน และพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้ถือว่าเป็นการมีชู้ แต่ในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมดังกล่าวถ้ามองในแง่ดีพอจะพูดได้ว่า การมีภรรยาเนื่องจากที่ทำงานมีผู้คนหลากหลาย อาจเป็นสถานที่เลือกคู่ที่ดีที่สุดก็ได้ ถ้าเราได้คนดีมีคุณธรรม มีงานทำ มีรายได้พอช่วยกันเลี้ยงครอบครัว อย่างไรก็ตาม เรื่องชู้สาวไม่ใช่เรื่องดี และไม่ใช่พฤติกรรมที่ถูกต้องที่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นในองค์กรใดๆ การยอมรับพฤติกรรมการมีภรรยาหรือการมีชู้ในองค์กรจะกลายเป็นค่านิยม กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร กลายเป็นแม่แบบที่บิดเบี้ยว การที่องค์กรมีคนเก่ง แต่คนเหล่านั้นขาดคุณธรรมและศีลธรรมย่อมอยู่ร่วมกันได้ยาก เป็นหน้าที่ที่องค์กรจะต้องมีแผนพัฒนาบุคลากรในองค์กรทางด้านนี้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชฎาภา ประเสริฐทรง (2555, น. 27) ได้สรุปจากการวิจัยเรื่อง การนอกใจ: ใครสุข ใครทุกข์ พบว่าสาเหตุของการนอกใจมีหลายสาเหตุ ได้แก่ ความรักและมีโอกาสใกล้ชิดกัน ความต้องการทางเพศและการชดเชยสิ่งที่คู่สมรสไม่มี การได้รับผลประโยชน์ การถูกชักจูงจากกลุ่มเพื่อน ส่วนผลกระทบในแง่ลบของผู้กระทำการนอกใจ คู่สมรส และบุคคลที่สาม พบว่าทุกฝ่ายมีความทุกข์ในด้านความคิด ความรู้สึก และผลกระทบทางด้านร่างกาย ฉะนั้นก่อนที่จะบุคคลใดจะกระทำการนอกใจคู่สมรส ควรตระหนักว่าคุณพร้อมหรือยังที่จะ “ตกนรก” แห่งความทุกข์นี้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของอรรถพร ชมดง และอรรถ เพ็ญยุระ (2557, น. 81) กล่าวถึงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่มีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันกับยุคสมัย การกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาวหรือหญิงกับชายที่ใช้คำเรียกความสัมพันธ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นแฟนเก๊ แฟนน้อย กิ๊ก หรือก๊วก และการกล่าวถึงเรื่องเพศซึ่งเคยเป็นเรื่องน่าอาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากผู้ที่กล่าวหรือผู้ที่แสดงออกเป็นฝ่ายหญิงยิ่งไม่สมควรเป็นอย่างมาก หรือการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของเพลงเพื่อสนองตอบต่อธุรกิจ อย่างผลงานการประพันธ์เพลงของครูสุลา คุณวุฒิ และอีกหลายๆ นักประพันธ์เพลงหน้าใหม่ ในหลายๆ บทเพลงที่ประพันธ์เพลงให้นักร้องหญิงได้ขับร้อง บทเพลงเหล่านี้ถ้ามองอย่างผิวเผินเหมือนกับว่าสังคมได้ให้สิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงกับชายในด้านเพศวิถี สิทธิการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกคู่ครอง การตัดสินใจที่จะอยู่ร่วมกัน หรือการเลิกกันไป ฝ่ายหญิงมีส่วนในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้ว ความจริงที่แสดงออกมาให้เห็นในเนื้อหาของเพลงเหล่านั้นกลับกลายเป็นว่า ยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างหญิงชายชัดเจนยิ่งขึ้น อำนาจและวัฒนธรรมจากค่านิยมระบอบชายเป็นใหญ่ที่เคยมีอิทธิพลมาก่อนก็ยิ่งปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในบทเพลง

วาทกรรมผิวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านวัฒนธรรมประเพณี

จากการวิเคราะห์วาทกรรมผิวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านวัฒนธรรมประเพณี การที่ผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่กินกับผู้ชายคนหนึ่งที่ยังไม่ได้แต่งงาน โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่ได้รับรู้เรื่องราวของคนทั้งสอง แต่ก็ยังอยู่กินกันแบบผิวเมีย (วาทกรรมผิวเมีย) เป็นวาทกรรมใหม่ที่สังคมอีสานกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

“ข่อยเป็นเมียเจ้า ชุดเจ้าสาวกะบได้ไส
หมั้นด้วยฮักแพงแต่งด้วยหัวใจ
ญาติผู้ใหญ่ก็ยังไม่ฮู้
เรือนหอคือห้องเช่า พยานฮักเฮามีเพียงรูปคู่
ยอมอายเท่าใดยากให้คิดดู
ยามอายเจ้าชู้ยากให้ฮู้ว่า”
(เมียบได้แต่ง: ศิลปิน ศิริพร อำไพพงษ์)

จากบทเพลงข้างต้นจะเห็นได้ว่า เนื้อเพลงได้กล่าวถึงการไม่เคารพวัฒนธรรมประเพณีของหนุ่มสาว คู่หนึ่งที่มาอาศัยอยู่ด้วยกันฉันผิวเมียโดยที่พ่อแม่หรือครอบครัวไม่ทราบ เหตุนี้จึงเป็นการละเมิดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของคนอีสาน โดยทั่วไป หากหนุ่มสาวมีความรักให้กันแล้วก็ควรบอกกล่าวให้พ่อแม่ทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายทราบก่อน เพื่อหมั้นกันไว้ก่อนที่จะอยู่ด้วยกัน เพื่อไม่ให้สังคมติฉินนินทาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของพรเทพ แพรวขาว (2551, น. 182) กล่าวว่า สังคมไทยในอดีตเมื่อชายหนุ่มหญิงสาวเกิดความรักใคร่ชอบพอกัน ก็จะปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมทางสังคม โดยมีการส่งผู้ใหญ่ไปสู่ขอและหมั้นหมาย จากนั้นทั้งสองคนก็จะสร้างชีวิตและครอบครัวใหม่ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นมาจากความรักของชายหนุ่มหญิงสาวเอง หรือมาจากผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก็ตาม การสมรสหรือการแต่งงานมักจะดำเนินไปตามครรลองจารีตประเพณีของสังคม นอกจากนี้การสมรสยังถือว่าความบริสุทธิ์ของคู่สมรส แต่เมื่อสังคมไทยได้วิวัฒนาการมาสู่ยุคปัจจุบันได้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบใหม่ขึ้นที่เรียกว่า เพศวิถี (Sexuality) หมายถึงระบบความคิดความเชื่อเรื่องเพศเป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนด จัดการ กำกับ ควบคุม รวมทั้งการแสดงออกเกี่ยวกับรสนิยมทางเพศ หรืออีกนัยหนึ่ง เพศวิถีก็คือ วิถีทางเพศของคนทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับสังคม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสังคมจะมีการสร้างบรรทัดฐานชุดหนึ่งที่ยอมรับ หรือให้ความชอบธรรมกับเพศวิถีที่กำหนดขึ้นเท่านั้น ตัวอย่างของเพศวิถีที่กล่าวถึงก็คือ มีชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยาหรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนที่จะแต่งงาน ปรากฏให้เห็นมากขึ้น จนกลายเป็นปรากฏการณ์ปกติของสังคมปัจจุบัน (พรเทพ แพรวขาว, 2551, น. 182)

บทเพลงเมียหลวงทวงสิทธิ์ ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม ได้นำเสนอเรื่องราวที่ผู้ชายที่มีเมียอยู่แล้วแอบมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่เมียของตน ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

“ทั้งๆ ที่รู้เธอแอบมีคู่ซ่อนกายรายวัน
พาคนอื่นไปขึ้นสวรรค์ มองเหมือนฉันนั้นเป็นของตาย
ไม่มีปากเสียง เป็นเพียงตุ๊กตามีลมหายใจ
คงคิดว่าเมื่อไหร่ก็ได้ใจเธอจึงไม่แคร์กัน”

(เมียหลวงทวงสิทธิ์: ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม)

จากบทเพลงข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เกิดความไม่ซื่อสัตย์ของผู้ชายซึ่งมีเมียแล้วยังไม่พอ พยายามที่จะหาผู้หญิงอื่นมาตอบสนองความต้องการของตนเอง จนกลายเป็นปัญหาครอบครัว จนเมียก็ไม่อยากที่จะไปต่อลื้อต่อเถียง เพราะกลัวว่าผัวจะไม่รักตนเอง ต้องนอนรอผัวจนกว่ากลับบ้านทุกวัน แต่ผัวก็ไม่มา เพราะไปนอนบ้านเมียน้อย จึงต้องนอนร้องไห้ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงินหรือเรื่องชู้สาวกับบุคคลอื่น ชีวิตสมรสที่มีความสุขควรอยู่กันอย่างเปิดเผย ทั้ง 2 ฝ่ายมีความจริงใจซึ่งกันและกัน เพราะสิ่งที่ตามมาภายหลังการขาดความซื่อสัตย์ก็คือความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของอรรถกร ชมดง และอรรถ เพ็ญยะ (2557, น. 89) กล่าวว่า รูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศแบบชายหนึ่งคนต่อหญิงหลายคน เป็นการสมรสที่เปิดโอกาสให้ชายมีเมียได้หลายคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งกลายเป็นความสัมพันธ์แบบ “ผัวเดียวหลายเมีย” ในสังคมไทยการจดทะเบียนสมรสสำหรับชายที่มีการจดทะเบียนกับหญิงอื่นอยู่แล้ว เมื่อมีการจดทะเบียนสมรสกับหญิงอื่นอีกก็ครั้ง การจดทะเบียนสมรสเหล่านั้นจะเรียกว่าเป็นการจดทะเบียนสมรสซ้อนในทางกฎหมายแล้ว การจดทะเบียนเหล่านั้นถือว่า “โมฆะ” ไม่มีผลทางกฎหมาย ซึ่งหญิงที่มาเกี่ยวข้องนอกเหนือจากหญิงที่มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย หรือไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายแต่สังคมได้ยอมรับในความสัมพันธ์เหล่านั้น อยู่ในฐานะที่ฝ่ายชายและสังคมกำหนด เช่น แฟนเก็บ กิ๊ก ชู้ เมียน้อย เมียเก็บ ซึ่งเป็นหญิงที่มาเกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แยกประเด็นการวิเคราะห์ไว้ 2 ประเด็น คือ ความสัมพันธ์กับฝ่ายชายที่มีสาเหตุมาจากการที่ฝ่ายหญิงไม่ทราบว่าฝ่ายชายนั้นมีผู้หญิงที่เกี่ยวข้องในฐานะคู่อริหรือมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนสังคมยอมรับว่าเป็นเมียอยู่แล้วก่อนหน้านี้ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ฝ่ายหญิงทราบว่าฝ่ายชายนั้นมีผู้หญิงที่เกี่ยวข้องในฐานะคู่อริหรือมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนสังคมยอมรับว่าเป็นเมียอยู่แล้ว แต่หญิงอื่นยังพอใจที่จะมีความสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยฝ่ายหญิงที่มาก่อนหน้านั้นหรือเมียหลวง ยินยอมให้เกิดความสัมพันธ์ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ รูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศแบบชายหนึ่งคนต่อหญิงหลายคนเป็นการสมรสที่เปิดโอกาสให้ชายมีเมียได้หลายคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งกลายเป็นความสัมพันธ์แบบ “ผัวเดียวหลายเมีย”

ในสังคมไทย การจดทะเบียนสมรสสำหรับชายที่มีการจดทะเบียนกับหญิงอื่นอยู่แล้ว เมื่อมีการจดทะเบียนสมรสกับหญิงอื่นอีกก็ครั้ง การจดทะเบียนสมรสเหล่านั้นจะเรียกว่าเป็นการจดทะเบียนสมรสซ้อนในทางกฎหมายแล้วการจดทะเบียนเหล่านั้นถือว่า “โมฆะ” ไม่มีผลทางกฎหมาย ซึ่งหญิงที่มาเกี่ยวข้องนอกเหนือจากหญิงที่มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย หรือไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายแต่สังคมได้ยอมรับในความสัมพันธ์เหล่านั้น อยู่ในฐานะที่ฝ่ายชายและสังคมกำหนด เช่น แฟนเก็บ กิ๊ก ชู้ เมียน้อย เมียเก็บ ซึ่งเป็นหญิงที่มาเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกประเด็นการวิเคราะห์ไว้ 2 ประเด็น คือ

ความสัมพันธ์กับฝ่ายชาย ที่มีสาเหตุมาจากการที่ฝ่ายหญิงไม่ทราบว่าฝ่ายชายนั้นมีผู้หญิงที่เกี่ยวข้องในฐานะคู่รัก หรือมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนสังคมยอมรับว่าเป็นเมียอยู่แล้วก่อนหน้านี้ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ฝ่ายหญิงทราบว่าฝ่ายชายนั้นมีผู้หญิงที่เกี่ยวข้องในฐานะคู่รักหรือมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนสังคมยอมรับว่าเป็นเมียอยู่แล้ว แต่หญิงอื่นยังพอใจที่จะมีความสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยฝ่ายหญิงที่มาก่อนหน้านี้ หรือเมียหลวง ยินยอมให้เกิดความสัมพันธ์ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ

บทเพลงผัวไผ่ ศิลปิน แพรพรวรา แสงทอง เป็นอีกบทเพลงที่นำเสนอวาทกรรมผัวเมียด้านมิติวัฒนธรรม ประเพณีที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะผู้หญิงมีความกล้าที่จะแสดงออกทางด้านการพูดหยอกเย้า ผัวของคนอื่นที่ไม่ใช่ผัวตนเอง ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

“เดินผ่านมาน้องก็ยั้งงๆ
บอกตรงๆ อ้ายก็คงตกใจ
ก็ย้อนปฐ์ว่าอ้ายเป็นผัวไผ่
คนผู้ไข่งล้ามใหญ่ปึกๆ
เดินผ่านมาน้องก็ยั้งคักคัก
น้องยังอยากลิเป็นแฟนอ้าย
มักอิลี ทั้งยาวทั้งใหญ่
เฮ็ดให้หัวใจ น้องมันเด่น ตึกๆ
ตึกๆ ตึกๆ ตึกๆ ตึกๆ
อยากลิฮู้ ที่น้องฮักอยู่ เป็นผัวผู้ใด”
(ผัวไผ่: ศิลปิน แพรพรวรา แสงทอง)

จากบทเพลงข้างต้นมีเนื้อหาที่แสดงออกถึงความไม่เหมาะสมของกิริยามารยาทของผู้หญิง ซึ่งอาจขัดกับวัฒนธรรมประเพณีของคนอีสานหรือคนทั่วไป โดยมีการพูดหยอกล้อเล่นกับผู้ชายที่อาจมีเมียแล้ว คือผู้หญิงคนที่กล่าวหยอกล้อเล่นนั้นอยากที่จะเป็นแฟนหรือเป็นเมียของผู้ชายคนนั้น กล่าวได้ว่าเป็นการที่ไม่เหมาะสมอย่างแท้จริงกับสังคมอีสาน สอดคล้องกับที่อรทัย เพียรยุระ (2554, น. 5) กล่าวถึง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การกล่าวถึงเรื่องเพศในสังคมไทยนั้นถือว่าเป็นเรื่องไม่เหมาะสม น่ารังเกียจ ควรปกปิดไว้ โดยเฉพาะผู้หญิงห้ามพูดถึงเรื่องเพศ เพราะสังคมมองว่าไม่เหมาะสม ไร้ค่า และผิดศีลธรรมอันดีงามของไทย แต่เรื่องเพศก็ยังมีปรากฏในสังคมไทยเรื่อยมา ทั้งที่กล่าวโดยตรงและกล่าวโดยอ้อม โดยเฉพาะในสื่อสมัยใหม่ เช่น ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต จะนำเสนอภาพความสัมพันธ์ทางเพศ การกอดจูบ หรือการมีเพศสัมพันธ์ ปรากฏให้เห็นอย่างโจ่งแจ้ง ส่วนวรรณกรรมปัจจุบัน เช่น งานเขียนของสุจินดา ชันตยาलगด นักเขียนสตรีที่นำเสนอความต้องการทางเพศของผู้หญิง จะถูกวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวถึงอย่างมากในความไม่เหมาะสม

บทเพลงเอาผัวไปเทิร์น ศิลปิน ลำยอง หนองหินห่าว มีเนื้อหาสาระที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

“เอาผัวไปเทิร์น เอาผัวไปเทิร์น เอาผัวไปเทิร์น สีเอาผัวไปเทิร์น
บ๊ะผัวเขาสูงใหญ่ยาวอาดหลาด คือสีดี สีดี สีดี สีดี สีดี สีดี สีดี
ขนาด หุ่นเร้าใจผัวสาว สีไปนั่งอะ อะอะ อะอะ อะอะ อะอะ อะอะ
ผัวข่อยกะหว่งง่าว่งว่ พออยากมอมเหล้าขาว แล้วเอาผัวไปเทิร์น
ทั้งเตี้ยทั้งน้อย ผัวข่อยขี้รายอิหลี แต่ก่อนแต่ก็ เรื่องใดกะยกให้เพิ่น
แต่เดี๋ยวนี้นหนา จะจำปานใด กะเมิน สีเอาผัวไปเทิร์น..ให้มันเบ็ดแนวสำสา
เอาผัวไปเทิร์น เอาผัวไปเทิร์น เอาผัวไปเทิร์น สีเอาผัวไปเทิร์น
เอาผัวไปเทิร์น เอาผัวไปเทิร์น”

(เอาผัวไปเทิร์น: ศิลปิน ล่ายอง หนองหินท้าว)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้น เนื้อหาสาระของเพลงกล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมคือ การที่เมียน้อยใจ
ผัวของตนเองที่ไม่มีดีอะไรสักอย่าง โดยผู้หญิงคนดังกล่าวก็ชื่นชมผัวของคนอื่นว่ารูปหล่อ สูงใหญ่ มีดีทุกอย่าง
น่าจะเอามาเป็นผัวของตนเอง จึงมีความคิดที่อยากจะหาผัวใหม่ เพราะผัวตัวเองเป็นคนเตี้ย รูปไม่หล่อ รูปร่าง
ไม่สูง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะทำได้ สอดคล้องกับแนวคิดของกนกพรพรณ วิบูลยศรีน
(2547, น. 9) กล่าวถึงผู้หญิงหลังสมัยใหม่ (Postmodern Woman) หมายถึงผู้ที่มีลักษณะที่ทำตามใจตนเอง
มีค่านิยมของตนเอง ปฏิเสธกฎเกณฑ์ของสังคมทั้งปวง แสดงออกถึงความมั่นใจในตนเองสูง ค้นหาสิ่งที่ต้องการ
อย่างแท้จริง ไม่นำความคาดหวังจากสังคมมาใช้กำหนดตัวเอง มุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อแบบเดิมๆ
ของสังคม

วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมหลักมิติด้านเศรษฐกิจในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานจะพบว่า
มีเพลงจำนวนไม่น้อยที่กล่าวถึงการใช้ชีวิตครอบครัวหรือระหว่างผัวเมีย เมื่อแต่งงานกันได้สักระยะผัวและเมีย
ก็เริ่มแสดงตัวตนของตนเองออกมา เช่น ผัวก็ไม่ค่อยกลับบ้าน ดื่มสุรา เที่ยวกลางคืน เมียก็ปล่อยเนื้อปล่อยตัว
ซึบ่น จนในที่สุดทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท นำไปสู่การหย่าร้าง ทำให้มีปัญหาด้านการเงิน ปัญหาการไปหยิบ
ยืมเงินตามสถาบันการเงิน เกิดเป็นหนี้ตามมาอีกมากมาย ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

“ทั้งเตี้ยทั้งน้อย ผัวข่อยบ่หล่อบ่ขาว
บ่สูงบ่ยาวคือผัวชาวบ้านเพิ่น
ใช้เวียกใช้งาน ขี้ค่านบ่มีไผเกิน
เรื่องเลาะเรื่องเซิน เพิ่นบ่ยอมแพ้ผู้ใด”

(เอาผัวไปเทิร์น: ศิลปิน ล่ายอง หนองหินท้าว)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้น เนื้อหาสาระของเพลงกล่าวถึงครอบครัวหนึ่งที่มีพ่อและแม่ ครอบครัวกันได้สักระยะหนึ่ง โดยแม่ได้ต่อว่าผู้เป็นพ่อว่า รูปร่างทั้งเตี้ย ทั้งเล็ก ไม่หล่อ ไม่ขาวเหมือนพ่อของคนอื่น พ่อคนอื่นทั้งสูงทั้งขาวและรูปหล่อ ส่วนพ่อตนเองทั้งเตี้ย ทั้งอ้วน ไม่หล่อ ไม่ขาว เวลาใช้งานพ่อก็ขี้เกียจไม่ทำงาน จนมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ จนไม่ไปทำงาน เมื่อไม่ทำงานก็ไม่มีเงิน ก็ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เพราะพ่อไม่ออกไปทำงาน เมื่อไม่ทำงานก็ไม่มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว อาชีพเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องรับหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ อาจจะเป็นอาชีพของตนเอง หรือทำงานเป็นลูกจ้างนอกบ้าน หากพ่อแม่ไม่มีอาชีพทำมาหากินแล้วก็ย่อมไม่มีทรัพย์สินเงินทองที่จะมาใช้จ่ายจุนเจือแก่สมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดความยากจน ความอดอยาก ซึ่งจะนำมาสู่ความขัดแย้งกันในครอบครัว

บทเพลงข้างต้นยังสอดคล้องกับบทเพลงเอาพ่อไปเผา ศิลปิน เรณู ภูไท เป็นอีกเพลงหนึ่งที่สะท้อนถึงภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว หากผู้นำครอบครัวไม่ทำงาน เอาแต่ดื่มเหล้า ก็เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

“เอาพ่อไปเผา เอาพ่อไปเผา
มันกินแต่เหล้าบ่นใจลูกเมีย
เอาพ่อไปเผา
เอาพ่อไปเผา เอาพ่อไปเผา
มันกินแต่เหล้าบ่นใจลูกเมีย
นำหน่ยอีหลีได้น้อ
โหดหลายอีพ้อ
โหดฮ้ายเอาเหลื่อ
เขาดั่งวงเหล้าอยู่ใส
อีพ้อต้องไป ลั่นชักลั่นเสีย”

(เอาพ่อไปเผา: ศิลปิน เรณู ภูไท)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้น เนื้อหาสาระของเพลงกล่าวถึงครอบครัวหนึ่งที่มีพ่อและแม่ พ่อชอบดื่มเหล้า ชอบสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ไม่กลับบ้าน ไม่สนใจครอบครัว จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของครอบครัวด้านเศรษฐกิจอาจเกิดปัญหภายในครอบครัว เพราะพ่อดื่มแต่เหล้าจนไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากมาทุกวันจนไม่เป็นอันทำงาน เงินไม่มีใช้ในครอบครัวก็อาจเกิดปัญหาตามมาได้ จากการวิเคราะห์บทเพลงดังกล่าวจึงเป็นความอัดอั้นตันใจของแม่ จนต้องมาระบายผ่านเพลงว่า “เอาพ่อไปเผา มันกินแต่เหล้าบ่นใจลูกเมีย” หากเป็นเช่นนี้ต่อไปเมื่อก็คงไม่สามารถอยู่ร่วมกันกับพ่ออีกต่อไป จนทำให้ต้องหย่าร้างกัน หรือถ้าหากเมียนคนดังกล่าวทำอย่างที่ร้องออกไป อาจเกิดปัญหาอาชญากรรมก็เป็นได้

บทเพลงเอาผ้าไปโผด ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม ได้สะท้อนปัญหาที่จะตามมาเรื่องปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว เพราะผ้าตี๋มสุรา เมียจึงคิด “เอาผ้าไปโผด” หมายถึงเอาผ้าไปปล่อยทิ้งไว้สักที่หนึ่งโดยไม่ให้หาทางกลับมาบ้านได้ ดังตัวอย่างเพลงตอนหนึ่งว่า

“แต่มือนั้นบ่ทันหาย เท่งเจีบเท่งอายเป็นพ้อว้อเพ้อว้อ
เหล่าขวดใหญ่บอกแม่ค้าเซ็นไว้ได้อ พ้าวไปปลุกขนหัวลุกย่านถักเบอร์
พิจำมาพี้ อะอะแอะแอะอะอะแอะแอะอะอะ
ต้มไก่ใส่ใบหม่อนเหล่าขาวป้อนอย่างหนา เหล้าเปิดกะลัมตั้งเบ่งพ้า
ตึงลงมาใส่ล้อยู่แล่นอยู่แล่นเข้าดงเข้าป่ากานกฮ้องแซวแซว
ลีพาผ้าไปโผดอย่าฮ้องดังฝากแห่นเค้ออย่าท้วงขอบคุณเค้อ”

(เอาผ้าไปโผด: ศิลปิน จินตหรา พูนลาภ อาร์สยาม)

จากบทเพลงดังกล่าวข้างต้น เนื้อหาสาระของเพลงกล่าวถึงครอบครัวหนึ่งที่มีผ้าและเมีย เนื่องจากทนพฤติกรรมของผัวตนเองไม่ได้ที่ตี๋มสุราจนมา ไม่ทำงาน ทำให้เมียต้องหาเลี้ยงครอบครัว มีปัญหาทางการเงิน จนต้องนำผ้าไปทิ้งในที่หาทางกลับบ้านไม่ได้ ดังตัวอย่างเช่น “ตึงลงมาใส่ล้อยู่แล่นอยู่แล่นเข้าดงเข้าป่า” หมายถึงจับผัวตนเองใส่รถเข็นแล้วเข็นไปไว้ในกลางดงกลางป่าไม่ให้กลับบ้านได้ สอดคล้องกับอรรถ วลีวงศ์ และคณะ (2558) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยบุคคลและสิ่งแวดล้อม และไม่ใช่ทุกคดีความรุนแรงที่จะเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ และไม่ใช่คนเมาทุกคนที่จะไปก่อเหตุหรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม แต่ก็มีข้อมูลวิชาการชี้ว่า จำนวนและความรุนแรงในสังคมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และมีข้อมูลที่ชัดเจนยืนยันว่า จำนวนของร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์กับจำนวนคดีอาชญากรรม ความหนาแน่นและการกระจายตัวของร้านเหล่านี้มีรูปแบบเกี่ยวข้องกับการกระจายตัวของจุดเกิดเหตุอาชญากรรม ตลอดจนเวลาการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบันเทิง เชื่อมโยงกับสถิติช่วงเวลาการเกิดอาชญากรรม เช่น การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะวิวาท การทำลายข้าวของ และทรัพย์สินสาธารณะ และอุบัติเหตุจากรถจักรยานแล้วขับ หลายประเทศนั้นได้จัดตั้งแผนกพิเศษในสถานีตำรวจเพื่อทำงานด้านปัญหาจากเหล้าโดยเฉพาะ เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ป้องกันและควบคุมได้ การก่อความรุนแรงหรืออาชญากรรมไม่ได้จำกัดเฉพาะนักดื่มที่ดื่มหนักเท่านั้น การเก็บข้อมูลของตำรวจในต่างประเทศเกี่ยวกับรูปแบบการดื่มของผู้ต้องหาในสถานีตำรวจพบว่า ผู้ต้องโทษจำนวนหนึ่งดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณ 2-3 แก้วมาตรฐานก่อนลงมือก่อเหตุ โดยเฉพาะกรณีความรุนแรงทางเพศ การดื่มของเหยื่อเพิ่มทั้งโอกาสและความรุนแรงในการเกิดปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะกรณีการทำร้ายร่างกายและความรุนแรงในครอบครัว นอกจากปัญหาความรุนแรงจากแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะ ยังมีปัญหาอื่นๆ ที่ซ่อนอยู่อีกในสังคม โดยเฉพาะในระดับครอบครัว โดยเฉพาะกรณีความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านสังคม จากการวิเคราะห์วาทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางสังคม เมื่อสภาพสังคมอีสานเปลี่ยนแปลงไป การที่สังคมอีสานมีการขยายขอบเขตเพิ่มออกไป ผู้คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น การใช้ชนบทนิยม ประเพณี วัฒนธรรม หรือจารีตต่างๆ เหล่านี้เป็นเครื่องมือในการรักษาคุณค่าของสังคมหรือรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม พบว่าในสถานภาพเพศหญิงนั้น สังคมมีความคาดหวังต่อความซื่อสัตย์ในการดำเนินชีวิตมากกว่าเพศชาย เพราะเพศชายถูกห้ามเฉพาะไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับหญิงที่มีผัวแล้ว แต่เพศหญิงที่มีผัวแล้วนั้นถูกห้ามยุ่งเกี่ยวกับชายอื่นที่มีใช้ผัวของตน หากละเมิดจะถูกสังคมประณามว่าเป็นหญิงหลายใจ ไม่ว่าสถานภาพทางการสมรสของผู้ชายอื่นเหล่านั้นเป็นอย่างไร และเมื่อมีการละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม สังคมนั้นก็ไม่ยอมรับ สอดคล้องกับแนวคิดของ พวงเพชร สุรัตน์กุล (2541) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของโครงสร้างทางสังคม พฤติกรรมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ คือมีสิ่งใหม่เกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้น และสิ่งที่มีอยู่เดิมสิ้นสภาพหรือถูกทำลายไป การเปลี่ยนแปลงในทางที่มีสิ่งใหม่หรือเพิ่มขึ้นที่เห็นชัด ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่เป็นวัตถุสิ่งของและเทคนิควิธีการ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของเมือง การสื่อสารและการคมนาคมที่รวดเร็วและสะดวก ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นต้น

นอกจากนี้ การที่ผู้หญิงที่มีชีวิตคู่ที่ไม่ปกติ เช่น เกิดจากการหย่าร้าง เกิดจากผัวเสียชีวิต หรือหญิงที่เคยผ่านการมีผัวแล้วมีเหตุให้ต้องเลิกรากันไป แล้วไปยุ่งเกี่ยวกับผัวคนอื่น สังคมก็จะมองว่าเป็นหญิงที่ไม่ดี และถูกลดทอนคุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่ดีลงไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของอรรณพ ชมดง และอรทัย เพ็ญยุระ (2557, น. 96-97) กล่าวว่า เพศวิถีในด้านรูปแบบของความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเพศหญิงกับเพศชายในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์เนื้อร้องโดยนักประพันธ์ชาย ขับร้องโดยนักร้องหญิง ที่เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2545-2554 แสดงให้เห็นถึงที่มาของรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศในแบบต่างๆ ใน 3 รูปแบบ คือแบบ “ผัวเดียวเมียเดียว” ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นปทัสถานของสังคมไทย ส่วนรูปแบบ “ผัวเดียวหลายเมีย” และแบบ “เมียเดียวหลายผัว” ถึงแม้สังคมไทยจะไม่ให้การยอมรับในเชิงกฎหมาย แต่ทั้งสองรูปแบบที่กล่าวถึงก็มีจริงและเกิดขึ้นจริงในสังคมไทยปัจจุบัน และยังก่อให้เกิดปัญหาในสังคม

นอกจากนี้แล้วเพลงลูกทุ่งที่นำมาวิเคราะห์ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งไม่ว่าผู้หญิงที่กล่าวถึงในบทเพลงในขณะนั้นจะดำรงอยู่ในรูปแบบทางเพศแบบใดก็ตาม เนื้อหาของเพลงยังคงสะท้อนให้เห็นว่า ค่านิยมทางเพศวิถีในด้านรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศที่นำเข้าสู่ภาวะครอบครัวแบบ “ผัวเดียวเมียเดียว” ยังคงเป็นค่านิยมที่ยังสำคัญต่อระบบครอบครัวในสังคมไทย ยังเป็นค่านิยมที่เป็นที่ใฝ่หาของผู้หญิงในสังคมไทยอยู่ไม่เสื่อมคลาย ส่วนวรรณกรรมประเภทเพลง โดยเฉพาะ

เพลงลูกทุ่งที่เป็นสื่อ่น่าค่านิยมต่างๆ ที่เกิดขึ้นออกสู่สังคม การกล่าวถึงเรื่องเพศวิถีโดยไม่รู้ลึกซึ้งในด้านการเหมาะสมถูกนำเสนอและผลิตซ้ำสู่ตลาดความบันเทิงไทยเพียงเพื่อธุรกิจและความบันเทิงบอยๆ รวมทั้งการสืบสาน สืบทอด การได้รับความนิยมนอกจากสังคมอย่างมาก นักประพันธ์เพลงอาจจะกำลังหลงลืมไปว่าสื่อความบันเทิงที่เข้าถึงผู้คนได้ง่ายเหล่านี้กำลังหล่อหลอม หรืออาจจะถึงขั้นมอมเมาเยาวชนให้คล้อยตามหรือเห็นดีเห็นงามไปกับสิ่งที่กำลังเสพ เพราะไม่ได้พิจารณาให้ดีในสิ่งที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการสื่อความที่แท้จริง หรือผู้ประพันธ์เพลงซึ่งส่วนมากเป็นผู้ชายต้องการที่จะสื่อความหมายตามที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลงอย่างนั้นจริงๆ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม สะท้อนให้เห็นว่าเพศวิถีที่ถูกนำเสนอผ่านเพลงลูกทุ่งนั้นมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทยปัจจุบันเป็นอย่างมาก

2. วาทกรรมผิวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านวัฒนธรรมประเพณี จากการวิเคราะห์พบว่ามีการประเพณีวัฒนธรรมประเพณี เช่น อยู่ก่อนแต่ง ชิงสุกก่อนหาม แอบรักผิวเมียคนอื่น สอดคล้องกับที่สันติ ทิพนา (2560, น. 11) กล่าวว่า เนื้อหาเพลงลูกทุ่งที่ขัดศีลธรรมในรอบทศวรรษ พ.ศ. 2550-2559 พบว่ามี 1) การผิดจารีตประเพณี 2) เพลงเกี่ยวกับการไม่ซื่อสัตย์ 3) เพลงที่เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม 4) เพลงที่ขาดความรับผิดชอบ บทเพลงที่มีลักษณะเช่นนี้ได้เผยแพร่ออกไปสู่เยาวชน วัยรุ่น นักศึกษา และประชาชนอย่างกว้างขวาง เพลงเหล่านี้ล้วนเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงเป็นเรื่องที่น่าวิตกกังวลว่า เนื้อหาของเพลงเหล่านี้จะมีส่วนทำให้เยาวชน วัยรุ่น นักศึกษา เกิดความเคยชินและปฏิบัติตามเนื้อหาของเพลง รวมไปถึงภาพยนตร์ประกอบเพลง เพราะเห็นว่าเพลงที่มีเนื้อหาสาระเหล่านี้เป็นวิถีชีวิตทั่วไปในปัจจุบัน หากใครไม่ปฏิบัติตามเนื้อหาสาระของเพลงก็จะกลายเป็นคนที่ไม่ทันสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ จึงเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมจากคำร้องของเพลงลูกทุ่งที่ออกมาเผยแพร่ให้คนในสังคมได้รับฟังในปัจจุบัน สอดคล้องกับที่โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ และพุทธชาติ คำสำโรง (2556) กล่าวว่า อัตราการจดทะเบียนสมรสกลับลดลงอย่างมาก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเล็ก จึงทำให้เด็กเหินห่างครอบครัวมากขึ้น ถูกปล่อยให้เผชิญปัญหาตามลำพัง และตัดสินใจกระทำการต่างๆ อย่างรู้เท่าไม่ทันเหตุการณ์ ความผิดพลาดในการดำเนินชีวิตจึงเกิดขึ้นกับเด็ก ความละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่เหล่านี้ใช้ชีวิตคล้อยตามกระแสแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม และให้ความสำคัญเรื่องเสรีภาพมากกว่าเรื่องอื่น ถือสิทธิเสรีภาพที่สามารถกระทำได้ และที่สำคัญถือว่าการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานเป็นการทดลองทำหน้าที่ผิวเมีย เพื่อเรียนรู้อุปนิสัยใจคอและดูใจกันและกัน ก่อนตกลงปลงใจแต่งงานร่วมชีวิตสร้างครอบครัวขึ้นใหม่ ประเด็นเรื่องนี้ถือว่ามึผลกระทบ 2 ด้าน คือ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือเป็นการเปิดโอกาสให้ชายหญิงได้เรียนรู้นิสัยใจคอ การปรับพฤติกรรมการอยู่ร่วมกัน รวมถึงเรื่องเพศสัมพันธ์ ข้อเสียคือเป็นการประพฤติดิปฏิบัติที่ผิดไปจากจารีตประเพณีอันดีงามของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับพิธีแต่งงาน การรักษานวลสงวนตัวของผู้หญิง รวมถึงอาจเกิดปัญหาการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม การเลิกร้างกันไปโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกผิดหวังเสียใจ

พฤติกรรมดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความคิดเห็นโต้แย้งระหว่างคนที่มีความคิดแบบใหม่ที่สำคัญกับสิทธิเสรีภาพ อารมณ์ ความรู้สึก มากกว่าจารีตประเพณีและศาสนา กับผู้ที่ยังมีความคิดอยู่ในกรอบของประเพณีและศาสนา ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมขึ้นว่า พฤติกรรมการอยู่ก่อนแต่งงานของคนสมัยใหม่บางส่วนนี้เป็นการกระทำที่สมควรหรือไม่ และส่วนพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย

3. วาทกรรมผิวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน มิติทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าการใช้ชีวิตครอบครัวหรือระหว่างผิวเมีย เมื่อแต่งงานกันได้สักระยะผิวและเมียก็เริ่มแสดงตัวตนของตนเองออกมา เช่น ผัวก็ไม่ค่อยกลับบ้าน ดื่มสุรา เที่ยวกลางคืน เมียก็ปล่อยเนื้อปล่อยตัว ขี้บ่น จนในที่สุดทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท นำไปสู่การหย่าร้าง สอดคล้องกับแนวคิดของสุภรณ์ ลิ้มอารีย์ และพนม ลิ้มอารีย์ (2536, น. 1) กล่าวว่า การหย่าร้างเป็นวิกฤตการณ์ของชีวิตสมรสที่คู่สมรสทุกคู่พยายามจะหลีกเลี่ยง แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ทุกคู่ บางคู่อาจโชคดีได้อยู่ด้วยกันจนถือนิมนต์หย่าขาดของกระบองยอดเพชร แม้จะทุกข์หรือสุขก็ตาม เพื่อชื่อเสียง เพื่อลูก เพื่อวงศ์ตระกูล ก็ต้องอยู่ด้วยกันตลอดไป แต่บางคู่ที่ถือว่าถ้าอยู่ด้วยกันไม่มีความสุขก็ไม่จำเป็นต้องครองชีวิตคู่ร่วมกันต่อไปและจบลงด้วยการหย่าร้าง ทำให้มีปัญหาด้านการเงิน ปัญหาการไปหยิบยืมเงินตามสถาบันการเงิน เกิดเป็นหนี้ตามมาอีกมากมาย สอดคล้องกับแนวคิดของประกายรัตน์ ภัทรธิดา (2545, น. 49-88) กล่าวถึงเป้าหมายสูงสุดของครอบครัวทั่วไป โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจนั้นต้องการความมั่นคง คือคุณภาพของครอบครัว ปัจจัยที่ก่อให้เกิดคุณภาพในครอบครัว ได้แก่ การไม่มีหนี้สิน การมีเงินออม การรู้จักวางแผนทางการเงิน การใช้จ่ายด้วยความระมัดระวัง ส่วนปัจจัยที่ทำให้ขาดคุณภาพ ได้แก่ การใช้จ่ายซื้อสินค้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพง การเสี่ยงโชค หรือการเล่นการพนันชนิดต่างๆ การเป็นหนี้สินจากการใช้จ่ายเกินฐานะ และการใช้จ่ายเงินอย่างขาดความรอบคอบ

ปัญหาเศรษฐกิจทางด้านการเงินสำหรับชีวิตคู่มักเป็นปัญหาที่พบได้โดยทั่วไป และเป็นปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่ง เพราะเงินทองเปรียบเสมือนตัวแทนของทุกสิ่งที่มีประโยชน์และความสุขให้ชีวิต ทำให้รายได้ของครอบครัวกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่สังคมใช้เป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการใช้ชีวิตคู่ ซึ่งจะได้รับความสะดวกสบายจากคนในสังคมหากครอบครัวนั้นมีความร่ำรวย เพราะคนในสังคมไทยปัจจุบันถือว่าเงินสามารถซื้อได้ทุกอย่างไปแล้ว

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์วาทกรรมกรรมผิวเมียในบทเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ประการหนึ่งที่สำคัญคือ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมตะวันตกและความเจริญทางด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับที่เจนภพ จบกระบวนวรรณ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า โลกเดินทางเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์เต็มตัว สิ่งของอันอำนวยความสะดวกมีรายล้อมอยู่รอบเทคโนโลยีใหม่ๆ ค่านิยมตะวันตกที่ทะลักหลาเข้าสู่สังคมไทย รวมไปถึงกระแสเพลงเกาหลี ค่านิยมการแต่งกายตามแบบเด็กญี่ปุ่น หลากๆ ช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างมากขึ้น อีกทั้งภาษาแปลกๆ ที่สื่อความหมายผิดเพี้ยนไปจากเดิม คำและความหมายใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เช่น คำว่า “ซิมิ” ในเพลงซิมิซิมิ ของสามสาววงบลูเบอร์รี่ หรือท่วงทำนองที่ถูกดัดแปลงในเข้ากับวิถีการฟังของคนในสังคมยุคปัจจุบัน เช่น การปรับเปลี่ยนจังหวะ ทำนอง หรือรูปแบบการผสมผสานเครื่องดนตรีสมัยใหม่เข้าไปให้สอดคล้องกับผู้ฟังในปัจจุบัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความหลากหลายในด้านเนื้อหาและท่วงทำนอง ส่วนท่วงทำนองแบบเก่าก่อนที่ปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งมาตั้งแต่อดีตจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมไทย การรับวัฒนธรรมต่างชาติโดยไม่ได้อัดปรับให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย

สูญเสียไป เกิดการรับค่านิยมและแนวการปฏิบัติที่อาจไม่เหมาะสม วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมและหลากหลายในสังคมสูญหายไป หรืออาจถูกบิดเบือนไปจากหลักการดั้งเดิมที่ดี รวมทั้งอาจถูกละเลยมิได้นำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเท่าที่ควร การรักษาความเสื่อมสลายทางวัฒนธรรมไทยให้กลับคงสภาพเดิมจึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วนสำหรับการคงอยู่ของประเทศชาติ

การวิเคราะห์ว่าทกรรมผัวเมียในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยทำให้ทราบถึงมิติทางสังคมในด้านการให้การยอมรับบทเพลงลูกทุ่งที่กล่าวถึงผัวเมีย การทำผิดศีลข้อ 3 แม้การหย่าร้างหรือเลิกรากันแล้ว ยังมีการถ่ายทอดความรู้สึกผ่านบทเพลงลูกทุ่งอีสานต่อผัวเมียคนอื่นอย่างโจ่งแจ้ง อาจนำไปสู่การทำผิดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของคนอีสานและสังคมไทย รวมทั้งอาจเกิดปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาอื่นๆ จนส่งผลถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทยที่สูญเสียไป เกิดการรับค่านิยมและแนวการปฏิบัติที่อาจไม่เหมาะสม วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมและหลากหลายในสังคมสูญหายไป หรืออาจถูกบิดเบือนไปจากหลักการดั้งเดิมที่ดี รวมทั้งอาจถูกละเลย มิได้นำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเท่าที่ควร การรักษาความเสื่อมสลายทางวัฒนธรรมไทยให้กลับคงสภาพเดิมจึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วนสำหรับการคงอยู่ของประเทศชาติ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ จุฬานานิช (2547, น. 123) ในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงของผู้หญิง ส่วนหนึ่งก็เนื่องจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ผู้หญิงมีอิสระทางความคิด สามารถตัดสินใจที่จะมีสัมพันธ์กับชายที่ตนรักโดยไม่คาดหวังจะต้องแต่งงาน หากรักและรู้สึกอย่างไรก็สามารถทำตามใจคิด สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนอยู่ในเพลงลูกทุ่งเช่นกันว่า ผู้หญิงมีพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนไปจากภาพสะท้อนในเพลงลูกทุ่งในอดีตที่ผู้หญิงจะรักจนพลั้งพลาดมาก อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันเมื่อชาวชนบททั้งชายหญิงเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองหลวงมากขึ้น การมีชีวิตที่มีอิสระทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมีความสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีผู้ใหญ่มาขัดขวางหรือเป็นที่ติฉินนินทาของผู้คนรอบข้าง การย้ายมาอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานก็เป็นไปได้ง่ายขึ้น เพราะช่วยให้หายว้าเหว และยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ชีวิตอีกด้วย

เพลงลูกทุ่งอีสานในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงเพลงลูกทุ่งอีสานได้ง่าย เพราะความเจริญด้านเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ ยูทูบ และมิวสิกวิดีโอที่ถูกเผยแพร่ในโลกโซเชียลอย่างอิสระ เพลงลูกทุ่งอีสานในปัจจุบันมีเนื้อหาที่เปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก มีเนื้อหาล่อแหลมสื่อไปในทางเพศ สื่อไปในทางผัวๆ เมียๆ การเป็นกิ๊ก เป็นซู้ การแย่งผัวแย่งเมีย การทำผิดศีลธรรมมากขึ้น และปัจจุบันมีศิลปินหลายคนที่จะโด่งดังด้วยเนื้อเพลงและท่าเต้นที่หมิ่นเหม่ไปในเชิงอนาจาร ด้วยท่าเต้นที่วาบหวี ยั่ววน รุนแรง และเร้าใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยาก หากเยาวชน นักเรียน วัยรุ่น นักศึกษา หรือประชาชนในสังคมไม่มีวิจารณญาณในการดูและการฟังเพลง อาจเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบพฤติกรรมในบทเพลงลูกทุ่งก็เป็นได้ ซึ่งก็อาจจะเกิดปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว และปัญหาอาชญากรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นจึงควรร่วมกันหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขด้วยวิธีการประพันธ์เพลงที่มีความไพเราะ สละสลวย มีเนื้อหาที่ดี มีคำร้องที่ไม่ล่อแหลม คำร้องไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดจารีตประเพณีไทย เพื่อสร้างจิตสำนึกให้สังคมเป็นคนดี และเป็นกำลังของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิเคราะห์การสร้างสรรค์วาทกรรมในวรรณกรรมเพลงประเภทอื่น เช่น เพลงเพื่อชีวิต เพลงสตริง เพลงสากล ฯลฯ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวาทกรรมในวรรณกรรมเพลงในแต่ละยุคสมัย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

บรรณานุกรม

- กนกพรพรณ วิบูลยศรีน. (2547). การเปรียบเทียบภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ในภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์อเมริกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จินดา แก่นสมบัติ. (2559). เพลงลูกทุ่งหมอลำ: จากเพลงพื้นบ้านอีสานแพร่กระจายเข้าสู่เมืองกรุง, *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 4(1), 153-173.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. (2533). *วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจนภพ จบกระบวนวรรณ. (2550). *เพลงลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานการเรียนรู้.
- ชฎาภา ประเสริฐทรง. (2555). การนอกใจ: ใครสุข ใครทุกข์. *วารสาร มจร.วิชาการ*, 16(31).
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). *วาทกรรมการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาตำรามหาวิทยาลัยเกริก.
- ธาวิต สุขพานิช. (2544). 108 เรื่องที่หญิงไทยควรรู้ (แต่ไม่เคยรู้ เพราะหลงนึกว่ารู้ๆ ดีกันอยู่แล้ว). กรุงเทพฯ: โพพบุ๊กส์ พับลิค.
- บุญเรือง อินทวัฒน์. (2534). *จริยธรรมกับชีวิต*. นครสวรรค์: วิทยาลัยครุนครสวรรค์.
- ประกายรัตน์ ภัทรธิดา. (2545). การจัดการปัจจัยในการดำเนินชีวิตครอบครัว. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัว* (เล่ม 4, หน่วยที่ 13, น. 49-88). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ปวิณรัตน์ จันตใส. (2554). *บทบาททางสังคมของสตรีในบทเพลงลูกทุ่งไทย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พรเทพ แพรวขาว. (2551). *ประสบการณ์ชีวิตทางด้านสุขภาพทางเพศของชายรักเพศเดียวกันในชุมชนอีสาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พวงเพชร สุรัตน์กุล. (2541). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัฐวรรณ จุฑาพานิช. (2547). *เพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมระหว่างปี พ.ศ. 2544-2545: การศึกษาเนื้อหาภาษาและภาพสะท้อนสังคม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- สันติ ทิพนา. (2560ก). เพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาขัดศีลธรรมในรอบทศวรรษ พ.ศ.2550-2559. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 14 (1), 11-21.
- สันติ ทิพนา. (2560). *วาทกรรมการสร้างสรรคในบทเพลง 7 สิงหา ประชามติร่วมใจประชาธิปไตยมั่นคง* สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.). *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(1).

สุภรณ์ ลิ้มอารีย์, และพนม ลิ้มอารีย์. (2536). *สถิติและการหย่าร้าง* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สุภาพร เตวุฒิชกุล. (2548). HRM: Success Factors. *โปรดักทีวิตี เวิลด์*, 10(55).

โสวิทย์ บำรุงภักดิ์, และพุทธชาติ คำสำโรง. (2556). *การวิเคราะห์ทัศนคติการอยู่ก่อนแต่งงานของประชาชน: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น* (รายงานการวิจัย). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรรถัย เพี้ยยุระ. (2554). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวัฒนธรรมไทยกับเพศวิถี 416731*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรรถัย วลีวงศ์ และคณะ. (2558). *รายงานโครงการศึกษาวิจัย การศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อบุคคลรอบข้างผู้ดื่ม ในประเทศไทย (ระยะที่ 1)*. ม.ป.ท.: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

อรวรรณ ชมดวง, และอรรถัย เพี้ยยุระ. (2557). *เพศวิถีและสังคมไทยในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 3(2).